

Portes obertes a la ciutat de demà

EL MACBA presenta 'Jordi Colomer. Façana Foto Festa Futur Fideus', una exposició monogràfica que imagina de manera participativa la vida col·lectiva de les ciutats.



«No? Future!» (2006) © Miquel Coll/MACBA

Deia Jean-François Lyotard que, en temps de postmodernitat, l'objectiu de la cultura és procurar entusiasme moral. Una màxima que travessa bona part de la política museística del MACBA des de fa uns anys, orientada a galvanitzar la nostra capacitat de fabulació i transformació política. Després d'abordar [la jungla d'art i formigó](#) de Daniel Steegmann Mangrané, el **Museu d'Art Contemporani de Barcelona** es recolza ara en l'entusiasme gregari de **Jordi Colomer** (Barcelona, 1962), que acaba d'inaugurar una ambiciosa mostra

monogràfica dedicada a quaranta anys de trajectòria artística. Tota una vida consagrada a l'escenografia, la fotografia i la videoinstal·lació amb un mateix fil conductor, la ciutat, un espai efímer i ambivalent que l'artista català entén com un gran teatre de la sublimitat.

L'exposició, comissariada per **Martí Peran**, aplega una cinquantena d'obres entre escultures, collages, instal·lacions, fotografies, vídeo i accions en viu produïdes des dels anys vuitanta fins a l'actualitat per l'artista català, que va ser el representant del pavelló espanyol a la 57a Biennial de Venècia l'any 2017. Les produccions que s'hi exposen han estat realitzades en contextos específics de ciutats d'arreu del món, sempre amb un marcat sentit performatiu i un horitzó temàtic recurrent: el nomadisme, la perifèria, l'imaginari popular, l'humor, la comunitat, les tradicions, la participació col·lectiva i la utopia.

Façana Foto Festa Futur Fideus bandeja l'itinerari cronològic en virtut d'una amalgama orgànica que solapa geografies, relats, objectes i implicacions del públic visitant, tant dins com fora del museu. D'aquesta manera, Colomer construeix una mena d'ecosistema nòmada on conviuen diferents projectes amb una àmplia diversitat de recorreguts; una mena d'urbanisme ambulant sovint associat a fires i altres arquitectures precàries. Allí hi convoca l'imaginari i la cultura popular, les ficcions utòpiques, un gran nombre de fites de l'arquitectura moderna i altres fragments de procedència heterogènia. I ho fa amb una delitosa distància irònica i prioritant determinats entorns populars, com ara les perifèries urbanes, les carreteres o els terrats. Escenaris on la

precarietat s'entén no com a sinònim de pobresa sinó com a potència creativa i com a força de versatilitat.

— Cada una de les escenes prefigura una altra vida, un altre model comunal i/o un altre model de ciutat, siguin aquestes fantasies passades o utopies futures. —

Elvira Dyangani Ose, directora del MACBA, ha celebrat una col·laboració «llargament esperada» per la institució, que ja va acollir una videoinstal·lació de l'artista, *Simo*, l'any 1997. «La condició d'organisme viu i canviant de l'obra d'en Jordi [Colomer] ha portat el museu al límit i ens ha obligat a tenir cintura», ha afegit Martí Peran, que ha qualificat la mostra de «meravellosa» per «l'esfera de sensibilitat» i «l'esfera de narratives» que posa en joc. En clau curatorial, el comissari explica que han utilitzat la idea d'allò escènic com a fil conductor: la potència d'imaginació es projecta així sobre l'espai real, sobre temps real, i genera esdeveniments reals. D'aquesta manera, l'experiència museística rau en el fet d'haver de decidir com gestionar la teva pròpia interacció amb l'espai expositiu.

El gruix dels treballs està compost per produccions posteriors a l'any 2002, quan Colomer trasllada als carrers l'aprenentatge d'un primer període centrat a explorar la materialitat de la ficció i la producció d'objectes-escultura. A partir d'aquí, la investigació

escenogràfica passa a ser l'eix de la seva recerca artística, introduint l'element narratiu, la ficció i la figura humana, sigui de forma individual o en comunitat. De fet, és habitual que moltes de les seves peces incloguin rituals col·lectius, com ara desfilades o desplaçaments, entrelaçant realitat, teatralitat i ficció especulativa. I moltes de les produccions, especialment les que inclouen videoinstal·lacions (però no només), s'acompanyen amb cadires o grades que serveixen al mateix temps com a recés contemplatiu i elements de coparticipació.



Vista de l'exposició 'Jordi Colomer. Façana Foto Festa Futur Fideus' © Miquel Coll/MACBA

L'entrada a l'exposició (o potser és la sortida?) la marca el rètol lluminós de *Maravillas (fragment)*, al que li falten unes quantes vocals. Segons explica l'artista, la peça mostra «un estat intermedi entre allò que no està del tot acabat i allò que està a mig desmuntar», com una forma de qüestionar si les meravelles ho són

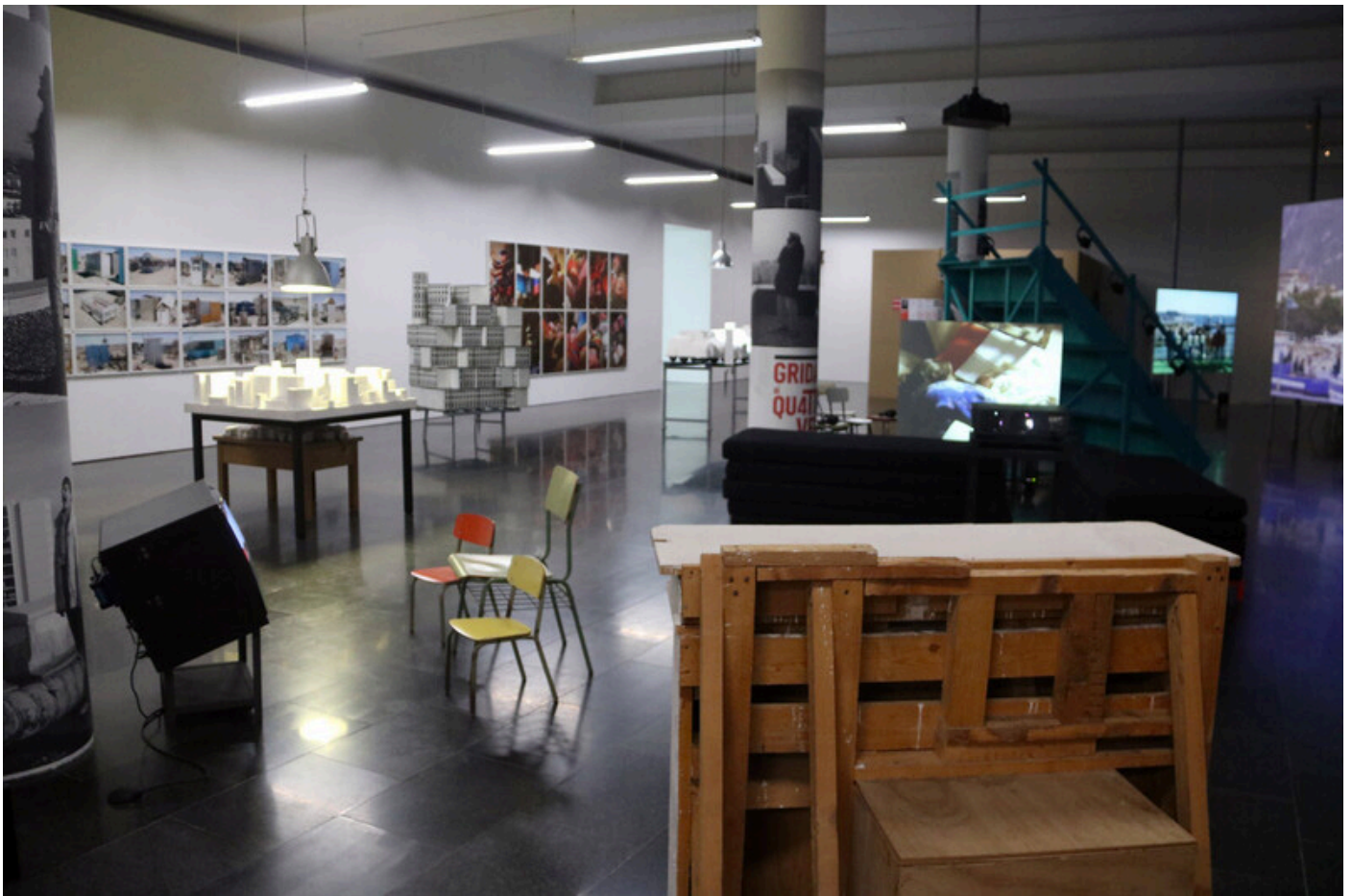
del tot o només ho són parcialment. Un cop dins de l'espai expositiu, però, ens trobem davant un corpus eclèctic que inclou des d'especulacions utòpiques de la guerra civil (*Prototips 1*) a la reivindicació de tradicions lúdiques en perill d'extinció (*Svartlamon Parade*) o la reproducció d'una llar de foc d'apartament burgès convertida en escenari inflamable (*Monique*).

Una dimensió escènica

«Vull que això surti a la premsa: l'Elvira [Dyangani Ose] és una persona sàvia. Espero que, a partir d'ara, el MACBA només tingui directores». Dit i fet. Durant anys, Colomer va viure a escassos cent metres de l'edifici. La relació entre ambdós és tan evident com ambivalent: l'artista descriu el museu com una fàbrica modernista que «va caure al mig del Raval», però també com un recinte «d'arquitectura antipàtica i passada de moda». Ara aquest mateix museu li dedica una mostra antològica, «d'aquelles que es fan quan els artistes ja estan morts», i Colomer en ofereix alguns consells per esgranar la seva *kafkiana* disposició: «Una de les possibles maneres de visitar l'exposició és experimentar una petita confusió i perdre's en l'espai, com si fos una ciutat en miniatura on trobar racons desconeguts». L'artista explica que, passejant per la mostra, ha descobert més coses de les que mai havia pogut imaginar, i els seus punts de vista s'han multiplicat.

Colomer entén la dimensió escènica com un espai on il·lusió i realitat conflueixen en un vaivé continu. Aquest eix, volgudament ambigu, travessa tota la mostra i alhora funciona com una llançadora conceptual des d'on plantejar diversos interrogants al

voltant de la construcció de les comunitats i els seus imaginaris. Res no s'exposa com una imatge fixa, sinó més aviat com una espècie de *tableaux vivants* constituïts, irònicament, de matèria inerta: paraules, imatges, la materialitat dels objectes i les vicissituds del territori, de Barcelona i Bucarest a Sanà i Istanbul, passant per Tetuan, Mòdena o Buenos Aires. Així, cada projecte és l'escenari on es desenvolupa una acció d'escala diversa –des d'un simple tatuatge a una processó festiva per rentar la roba bruta als safareigs públics– que uneix el temps real de la narració i el de la seva pròpia exposició: una doble posada en acte.



Vista de l'exposició 'Jordi Colomer. Façana Foto Festa Futur Fideus' © Guillem Roset/ACN

Cada una de les escenes prefigura una altra vida, un altre model comunal i/o un altre model de ciutat, siguin aquestes fantasies passades o utopies futures. Tot i que el pensament utòpic

tradicional imagina l'avenir com una imatge immutable basada en la idealització, Colomer està interessat en les «utopies realitzables» que plantejava l'arquitecte i urbanista francès **Yona Friedman**: una sèrie d'exercicis col·lectius en els quals el futur es materialitza, i que l'artista barceloní explora a l'assaig fílmic *X-Ville* i tants altres. Per a Colomer, l'exercici de fabular esdevé acció política en el moment en què permet pensar en altres maneres de produir experiències col·lectives mentre aquestes s'imaginen i es realitzen en temps real.

Amb motiu de l'exposició, la més amplia dedicada a l'obra de l'artista català fins ara, s'han desenvolupat tres noves produccions. A *Abecedario argentino*, Colomer proposa a uns joves estudiants la confecció del seu propi llibre-abecedari mitjançant tècniques d'improvisació basades en alfabetos corporals, revelant en el procés una tensió constant entre el desig individual i la possibilitat d'un acord col·lectiu. A *Spanish Coast*, l'actriu Laura Weissmahr entona un llarg monòleg performàtic on es barreja un relat de Kafka i la idea del paisatge turístic convertit en no-lloc. Finalment, *El balcó* posa a prova les relacions entre arquitectura i poder mitjançant una ficcionalització grotesca del balcó del MACBA. Es tracta d'una performance on dos gegants, un d'ells des de la façana del museu (i amb un sol ull) i l'altre des de la plaça dels Àngels, dialoguen a través de gestos, sons i balls.



Vista de l'exposició 'Jordi Colomer. Façana Foto Festa Futur Fideus' © Miquel Coll/MACBA

La idea és que l'exposició s'expandeixi més enllà dels límits de l'edifici Meier i *colonitzi* la ciutat. *El balcó* és un primer pas, però també l'automòbil de la peça *No? Future!*, situada a l'exterior del museu, simbolitza aquesta voluntat d'irradiació. D'afegitó, el MACBA ha programat una sèrie d'activitats deslocalitzades a LA INFINITA, el laboratori de creació, recerca i producció fundat l'any 2018 per Carolina Olivares i el mateix Jordi Colomer a l'Hospitalet de Llobregat. Podeu consultar el programa d'activitats, així com les dates i els horaris de totes les activacions previstes, [al web del museu](#).

La mostra es podrà visitar fins al 24 de setembre i s'acompanyarà d'una publicació que es presentarà al final del seu recorregut. El llibre resultant, un viatge per l'univers creatiu de Colomer, inclourà textos de Martí Peran, Benedetta Casini, Ignasi Duarte o Carolina Olivares.